

MARULIĆ, Hrvatska književna revija, časopis za književnost i kulturu. Izdaje Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21.

MARULIĆ 4/1971.

Broja 4, četvrti rođendan, 4 godine izlaženja jedne revije kojoj su mnogi osporavali, a osporavaju joj još i danas pravo građanstva, i to šutnjom kada bi trebalo govoriti i napadajima kad se uskraćuje mogućnost obrane. Suočeni s tim problemima kao i s materijalnim i suradničkim poteškoćama, urednici, suradnici i prijatelji revije Marulić morali su uložiti najveće napore i veliku dozu hrabrosti kako bi izborili pravo piscima koji vjeruju da se mogu pojavljivati u javnom životu i tiskati svoja djela. Svoju ulogu okupljača književnika katolika, mladih pisaca i pjesnika religiozne orijentacije, da iz geta anonimnosti iziđu u javnost, revija Marulić uspješno je ostvarivala. Reviji naše čestitke, priznanje i hvala! Za ove četiri godine na stranicama revije pojavio se velik broj novih pisaca i pjesnika koji ne samo da su dali vrijedna ostvarenja nego i mnogo obećavaju. Religiozna komponenta naše kulture i naše povijesti već je nekoliko desetljeća zanemarivana, prešućivana i zataškavana. Revija Marulić, po riječima glavnog urednika, smatra svojom dužnošću »ukazivati i na taj aspekt naše kulturne baštine i tako pridonijeti integritetu našeg pitanja« (str. 77). Neka dosadašnji rezultati budu izvor novih napora i novih ostvarenja!

Jubilarni broj revije donosi nekoliko vrlo zanimljivih i vrijednih priloga. Branko Krmpotić u članku »Ante Starčević — otac domovine«, ostavlja »u zalag najmlađem hrvatskom naraštaju na proučavanje i razmišljanje« (str. 3—8) čovjeka koji je za cijeloga svog života ostao neženja kako bi se mogao potpuno posvetiti radu za svoj narod koji je toliko ljubio da je želio biti pokopan u seljačkim opancima u selu nedaleko od hrvatskog glavnog grada. Uz 100-obljetnicu rođenja Stjepana Radića Smiljan Velebit o-slikava ljubimca i vođu seljačkih masa, lidera ne samo jedne stranke i jednog naroda nego ideologa seljačkog staleža u cjelini i izvan Hrvatske. Rijetko se je na jednog političara sručilo toliko kleveta, laži, optužbi

i mržnje, raznih atributa i nadimaka koliko na Stipicu, čovjeka blage čudi, humanista, dobričinu, poštenog Hrvata, ljubitelja i poklonika svega onoga što odiše slavenstvom. Carobnjak koji je bio sposoban zbiti jedan cijeli narod u neprobojni zid protiv nasilja pao je u časnoj borbi za narod i ustavnost, pokošen mržnjom onih koji su smatrali da se politički problemi mogu riješiti nasiljem, batinama, zatvorima i revolverskim kuršumima. (str. 11—14).

Crtica Zlatka Tomičića »Bolesni kralj« (str. 18—32), iako se čini da puno skriva ona zapravo još više otkriva. Otkriva tragičnost povijesti hrvatskog naroda koja je ipak još uvijek nošena vjerom i nadom.

Josip Vrana osvrće se jednom humoreskom na dvadesetpetogodišnjicu svoga književnog stvaranja (str. 37), a Tin Kulić piše o A. Mirosljubu Evertoviću uz 50-obljetnicu smrti tog bunjevačkog pjesnika. Pjesničkim ostvarenjima javljaju se Stanko Dominić, Lolo Kuzmin, J. Golub, A. Petričević (s. Marija), Ljiljana Matković, a mladi francuski pjesnik Patrick Jézéquel predstavljen je s nekoliko pjesama među kojima je jedna nadahnuta našim ljudima, našim nebam i dahom našeg mora. Enver Ćolaković osvrće se na poeziju Ante Jakšića (str. 48—51).

U rubrici Nova imena javljaju se pjesmama L. Fišić, A. Jembrih, J. Čosić, Z. Beršek, M. Milinović. Slijede uobičajene rubrike Kazalište, Izložbe, Knjige, Mišljenja i Vijesti. Na kraju je Pismo glavnog urednika, posvećeno malom jubileju (4. godini izlaženja) revije Marulić. Steta što nije objavljeno na prvoj stranici, jer mu je, po važnosti i aktualnosti, tamo mjesto.

MARULIĆ 1 (1972).

Ovaj broj revije Marulić isključivo je posvećen literarnim ostvarenjima. Nedostaju prilogi izrazite aktualnosti koji su odlikovali reviju u prošlom razdoblju. Uzimajući u obzir događaje koji su se u posljednje vrijeme zbili u našoj društvenoj i kulturnoj stvarnosti posve je razumljivo da se je to na neki način moralo odraziti i na stranicama revije.

Čini mi se da bi razmišljanja Mladena Spahije u članku »Filozofija i vjera« mogla mirne duše obogatiti svaki filozofsko-teološki časopis, što nipošto ne znači da članak ne spada

i u okvir jedne književne revije. Samo, onda mu se mora posvetiti veća pažnja u jasnoći i čistoći izraza!

O jednakosti svijui na vratima Smrti i o buđenju u novi život nakon zemaljske studeni govori u »Večernjem sonetima« Ante Jakšić, jedan od najplodnijih književnika Cirilometodskog društva (str. 5). U povodu objavljivanja prve zbirke pjesama »Traganje za blizinama« naše poznate pjesnikinje katolkinje Ljiljane Matković, s pjesnikinjom razgovara Svevlad Slamnig otkrivajući nam zadivljujuću dubinu spisateljici misli za koju smrt, iako strašna, znači život prema kojem je usmjerena i koji iščekuje (str. 8—9).

Marokanski pjesnik Mohamed-Aziz Lahbabi predstavlja nam se s nekoliko pjesama koje je s francuskog vješto preveo A. Šimunić (str. 10—13).

Književnik Ivo Balentović javlja se crticom »Pismo« (str. 14), B. B. Bagola objelodanjuje »Zaprepastenje udvoje« (str. 21), a autor nedavno objavljene knjige »Selo Svađalovo« Stjepan Džalto objavljuje crticu »Čačin sin« kojom i dalje ostaje vjeran selu i seljacima (str. 28). Vlado Pandžić u »Smrti ljubavi« govori o našim pečalbarima i o njihovim tragedijama (str. 32).

Životni put i rad slikara i grafičara Josipa Resteka oslikava K. Križanić (str. 39), a Đ. Kuntarić piše o književnom liku Zdenek Marković u povodu izdanja djela »Pjesnikinje starog Dubrovnika« (str. 44). O pjesniku Ivanu Cankaru i o potrebi da se njegovo djelo objavi u svježem ruhu čiste hrvatske riječi piše Marin Mandić (str. 57). Spomenemo li još pjesme V. Zupanića, Mustafe H. Grabčanovića, A. Mariusa i A. Fidesa, zaokružiti ćemo vrijedna literarna ostvarenja u reviji.

U rubrici Nova imena susrećemo stare poznanike kao što su: M. Duvnjak, J. Cosić, J. Janković, D. Grbić, A. Brajković, R. Kažan, Đ. Crljenko, Z. Kostović i I. Šarolić.

Rubrike Kazalište, Knjige, Mišljenja zadržale su karakter informiranosti i objektivnosti.

MARULIĆ 2 (1972)

Još se uvijek sjećamo članka Benedikte Zelić-Bučan u brojevima 1 i 3/1971. revije Marulić koji su nam pružili uvid u prilike i neprilike burnog 19. stoljeća u Hrvatskoj. Sada nam u članku »Bosanci u Splitu i

njegovoj okolini u doba Marka Marulića« predstavlja probleme oko hrvatskog pisma. Stručno, jasno i korisno! Tin Kuljić analizira bogato pjesničko ostvarenje žene iz Zlarina, Vesne Parun, otkrivajući nam ljepotu i toplinu koji su toliko obogatili hrvatsku književnost (str. 11). U povodu 100. obljetnice smrti Dimitrija Demetra, porijeklom Grka, a životom i osjećajem Zagrepčanina, koji se je svrstao među najzaslužnije muževe hrvatskog preporoda, piše B. K. sa željom da tom zaslužnom radniku u stvaranju hrvatske kulture i razvitku modernog hrvatskog kazališta i današnje generacije odaju dužno poštovanje i zahvalnost. Ante Jakšić javlja se novelom »Inspekcija«, a Ante Šimunić crticom »Taj kamen kao dar neba«. Ante Bačić Fratrić u »Komadiću kruha« raspjevao se svojom ikavštinom. Od naših poznatih pjesnika javljaju se A. Darmati, Lj. Matković i Hrvoslav Ban, a u rubrici Nova imena M. Živković, M. Maslač Peđić, M. Bukovac, M. Balić, T. Perhat, M. Stojić i drugi, među kojima su i imena prvonagrađenih s pjesničkih nastupa u Drinovcima pod imenom »Šimićevi susreti«. Revija je pružila priliku petorici mladih pjesnika i predstavila ih čitateljima. Takvom praksom koja zaslužuje svaku pohvalu, treba nastaviti ako želimo da revija Marulić postane pristupačnija i privlačnija za mlade.

Rubrika Kazalište osvrće se na premijeru u Hrv. nar. kazalištu drame »Dogadaj u gradu Gogi« Slavka Gruma, poznatog slovenskog dramatičara, a u rubrici Knjige osvrće se N. Travljanin na knjigu Petra Grka »Bijeg u djetinjstvo« i nedavno objavljenu knjigu Paula Claudela »Razdoba podneva«, koje su obje izašle u nakladi HKD sv. Cirila i Metoda, prva prigodom 10-godišnjice autorove smrti, a druga kao 3. svezak »Džepne knjige«.

MARULIĆ 3 (1972)

Mislim da ozbiljna problematika koju razvija Sibe Zaninović u članku »Apostolat laika« mora biti isto tako ozbiljno shvaćena. Možemo li na tvrdnju da laici u nas još nisu ni na jednom području stekli mogućnost ne samo samostalnog djelovanja nego čak ni ozbiljno shvaćene ravnopravne suradnje (str. 10) ostati spokojni? Tko je zakazao? Zašto još uvijek živimo u ograđenim dvorištima,

a propovijedamo ekumensku širinu u međusobnim susretima?

O svećeničkom liku fra Grge Martića, koji je postao legenda, u povodu 150. obljetnice njegove smrti, piše Krešimir Jelić. G. Martić kao borac za jedinstvo surađivao je i u hrvatskim i u srpskim novinama, pomažeći i jednima i drugima. Ipak nikada nije zaboravio da je Hrvat, iako to nije isticao. Ali kad su neki pokušavali osporiti njegovo hrvatstvo, »hrvatski Homer« odlučno je zastupao svoje hrvatsko porijeklo.

R. Grgec u studiji o André Gideu vrlo plastično osvjetljava životni put A. Gidea, njegovo propinjanje u potrazi za srećom i užicima, a zatim razmišlja o njegovoj poruci svijetu, suvremenima. Studiozan pristup jednog dubokoj temi (str. 20).

Da se na stranicama revije Marulić od inozemnih književnika predstavljaju doista prave vrijednosti, dokaz je i članak I. Lazarovića »Depravacija egzistencije oslobođenog čovjeka«, objavljen uz roman ovogodišnjeg nobelovca za književnost Heinricha Bölla »Mišljenje jednog klauna« (str. 29). Taj ljevičarski katolik koji je nakon nagrade podijelio njemačku javnost na dva tabora: za i protiv sebe, ipak spada, bez sumnje, među najveće majstore suvremenoga njemačkog jezika. Revija Marulić uključuje se tako među prve listove koji će, vjerujem, ove godine puno pisati o H. Böllu.

Naš poznati »dubrovnikolog« J. Nagy piše o sv. Vlahu kao tisućgodišnjem zaštitniku Dubrovnika (str. 41), a A. Stephany javlja se crticom »Praznina« (str. 47). Marin Mandić analizira lik žene u djelima Dinka Šimunovića koji je hrvatskoj novelistici dao vrlo uspjele prikaze ženskih likova (str. 53).

Svoja pjesnička ostvarenja prezentiraju nam S. Marija od Presv. Srca (A. Petričević), Ante Jakšić, Dragutin Turčić, B. B. Bagola, a u rubrici Nova imena objavljuju svoje radove: M. Maslač-Pedić, A. Žarkov, M. Bistrić, A. Lovrenčec-Toni, J. Beljan, I. Marčić, S. Petrović, A. Bernard.

Slijede rubrike Izložbe, Knjige (recenzija prve samostalne zbirke poezije Ljiljane Matković »Traganje za blizinama« u izd. Kršć. sadašnjosti, kao i recenzija knjige Stjepana Krčmara »Smrt koja nas ne zaobilazi«), a na kraju rubrika Vijesti s izvješćem o

redovitoj godišnjoj skupštini HKD sv. Cirila i Metoda.

J. Kolarić

PETAR GRGEC: Bijeg u djetinjstvo.
Izdalo HKD sv. Cirila i Metoda, Zagreb 1972.

Hrvatsko književno društvo sv. Cirila i Metoda izdalo je odlično opremljenu zbirku soneta »Bijeg u djetinjstvo« P. Grkca s posvetom: »Svijetloj uspomeni Petra Grkca povodom 10-godišnjice smrti«. Dakle, spomen-zbirka velikana hrvatske kulture koji se za života prvenstveno isticao svojim literano-kritičkim i putopisno-proznim spisima, brojnim člancima i govorničkim nastupima. Stoga je mnogo lakše pisati o Grkcu kao uzornom kršćaninu i neumornom kulturnom radniku negoli o njemu kao pjesniku. Jer Grgec u svom javnom djelovanju i književnom afirmiranju gotovo i ne bijaše pjesnik. Iskren ljubitelj poezije, poznavalac starijeg i novijeg pjesništva, Podravac, sa svim bogatstvom životno-prirodne suživljenosti sa zavičajem. Upravo to dokazuje nam i najnovija spomen-zbirka od stotinjak soneta.

Čitava je zbirka zapravo vjerno opjevanje siromašnog djetinjstva, provedenog u podravskom selu Batinskama. Materijalno siromaštvo brojne obitelji prožeto bogatom vjerskom tradicijom najčešća je tema hrvatskih književnika s kršćanskim nazorom na svijet. Zbirka »Bijeg u djetinjstvo« potvrđuje nam to u jednom doista izgrađenom pjesničkom zanosu. Grgec se nakon svega pročitaneog i doživljenog vraća svome djetinjstvu kao jedinstvenom proplamsaju životne radosti. Taj je bijeg s njegove strane posve razumljiv, ostatak će u dragoj uspomeni čitalaca, Grkčevih prijatelja i znanaca.

Soneti su zgodno popraćeni crtežima poznatog slikara-naivca Ivana Laskovića. Na kraju zbirke nalazi se opširan bibliografski pregled Grkčevih objavljenih knjiga i štampanih članaka, načinjen prema podacima Leksikografskog zavoda u Zagrebu. Taj pregled umnogome opravdava zbirku kao spomen-knjigu, jer je od velike